

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 396/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen FM-lähetysten turvaamisesta radio-toiminnassa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Matias Marttisen /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 396/2019 vp:

Mihin toimiin ministeri ryhtyy, jotta kotimainen FM-lähetystekniikka ja sitä kautta kotimaisten radio-ohjelmasisältöjen saatavuus turvataan myös uudessa lainsäädännössä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2018/1992 eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä (ns. teledirektiivin) 113 artiklassa ja direktiivin liitteessä XI säädetään jäsenvaltioille asetetusta velvoitteesta varmistaa, että uusiin myytäviin ja vuokrattaviin M-luokan autoihin (henkilöautot ja linja-autot) asennettavat autoradiovastaanottimet voivat vastaanottaa ja toistaa ainakin digitaalisina maalähetyksinä lähetettäviä radiopalveluja.

Lausunnoille 20.11.2019 lähetetyssä hallituksen esitysluonnoksessa laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ehdotetaan teledirektiivin 113 artiklan ja liitteen IX täytäntöönpanoa ajoneuvolain muutoksella direktiivin mukaisesti siten, että uusien myytävien ja vuokrattavien M-luokan autoihin asennettavien autoradiovastaanottimien tulee vastaanottaa ja toistaa digitaalisina maa-lähetyksinä lähetettäviä radiopalveluja. Velvoite koskisi vastaanottimia, jotka on kiinteästi asennettu autoihin, eikä säännös siten velvoita autoradion asentamiseen.

Käytännössä säännös tarkoittaa ainakin alkuvaiheessa DAB/DAB+-radion (Digital Audio Broadcasting) asentamista Suomessa myytäviin tai vuokrattaviin uusiin M-luokan autoihin, vaikka DAB-radioverkkoa ei Suomessa ole käytössä. Edellä kuvatulla tavalla kyseessä on direktiivin mukainen velvoite, joka Suomessa on kansallisesti täytäntöön pantava, vaikka suomalainen kuluttaja voisi hyötyä kyseisestä vastaanottomahdollisuudesta ainoastaan muualla Euroopassa autoillessaan. Digitaalisten radiotekniikoiden kehittyessä myös esimerkiksi laajakaistaverkon välityksellä lähetettävät LTE- tai 5G-broadcasting-lähetykset täyttäisivät säännöksen vaatimuksen myöhemmässä vaiheessa. Näiden tekniikoiden yleistymisestä radiojaketussa ei ole vielä tarkempaa arviota ja tähän vaikuttaa myös muun muassa television jakeluteiden kehitys. Suomessa radiolähetykset lähetetään toistaiseksi analogisen FM-radioverkon välityksellä, eikä suunnitelmia radion digitalisoinnista ole tehty. FM-radioverkkoa pidetään yleisesti luotettavana, toimintavarmana ja kuluttajille edullisena. Suomessa testattiin koe-luontoisesti DAB-lähetyksiä vuosina 1997-2005, mutta kokeilusta luovuttiin, koska DAB-teknologia ei yleistynyt odotetusti. DAB-lähetyksiin

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 396/2019 vp

käytettävä taajuusalue on Suomessa osoitettu tämän jälkeen muuhun käyttötarkoitukseen. Toimiluvat FM-radioverkkoon on myönnetty seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi ja tuleva toimilupa-kausi alkaa 1.1.2020.

Kansallisen liikkumavaran puitteissa olisi mahdollista säätää FM-vastaanottomahdollisuus auto-radio-vastaanottimen pakolliseksi ominaisuudeksi digitaalisia maalähetyksiä koskevan velvoitteen rinnalle. Direktiivin johdantolauseessa 306 todetaan, että radiovastaanottimien yhteen toimivuutta koskevat säännökset eivät estä jäsenvaltioita asettamasta velvoitteita varmistaa se, että digitaalisilla radiovastaanottimilla voidaan vastaanottaa ja toistaa maanpäällisiä analogisia radiolähetyksiä. Tätä ratkaisu-vaihtoehtoa arvioitiin lausunnolla olevaa esitystä valmisteltaessa. Vaikka FM-radion vahva asema Suomessa saattaisi puoltaa FM-radiovelvoitteen asettamista, analoginen maanpäällinen FM-radiojakelu kuitenkin väistämättä vähenee ja Suomessakin siirrytään jossain vaiheessa digitaaliseen vastaanottoon. Todennäköisintä on, että radiolähetystoiminta perustuu silloin matkaviestiverkkoihin Auton maahantuojat arvioivat lisäksi esityksen valmisteluvaiheessa, että Suomeen tuotaviin uusiin autoihin asennetaan todennäköisesti joka tapauksessa jatkossakin FM-radiovastaanotin, koska radiokuuntelu on autossa suosittua ja FM-vastaanottimen asentamisella vastataan kuluttajien kysyntään. Valmistelun yhteydessä ei näin ollen pidetty tarkoituksenmukaisena eikä ajallisesti kestäväenä sääntelynä asettaa sellaista velvoitetta, joka teknologian kehittyessä edellyttäisi vanhenevan tekniikan asentamista uusiin autoihin.

Valmistelun yhteydessä arvioitiin myös direktiivin velvoitteen täytäntöönpanemista yleisemmällä muotoilulla, jonka mukaan autoradiovastaanottimissa tulisi olla valmius digitaalisten radiolähetysten vastaanottoon. Väljemmän säännöksen etu olisi ollut se, että tällöin ei olisi rajattu joitain jakeluun liittyviä kehityssuuntia pois, vaan mahdollistettu teknologianeutraalimmin eri digitaaliset jakeluvaihtoehdot. Tällöin ei myöskään velvoitettaisi sellaisen vastaanottimen asentamiseen, josta ei ole kuluttajalle Suomessa hyötyä. Tätä väljempää tulkintamahdollisuutta tiedusteltiin valmisteluvaiheessa Euroopan komissiolta. Komission vastauksessa kuitenkin viitattiin direktiivin tarkkaan sanamuotoon digitaalisten maalähetysten vastaanotosta ja toistosta sekä todettiin, että jäsenmaiden autoradiota koskeva velvollisuus on voimassa, vaikka kyseisessä jäsenmaassa ei lähetettäisi digitaalisia maanpäällisiä radiolähetyksiä. Radiovastaanoton tulisi myös olla helposti ja oletusarvoisesti saatavilla, eikä pelkkä valmius riittäne tämän tavoitteen täyttämiseen. Lisäksi komissio viittasi direktiiviin EU2015/1535, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, joista komissio ja jäsenvaltiot voivat esittää huomautuksia. Toteutusvaihtoehtoa ei näin ollen valmisteltu pidemmälle.

Tekninen kehitys ja muut yllä mainitut seikat huomioiden päädyttiin siten ratkaisuvaihtoehtona esittämään ainoastaan direktiivin mukaista minimivaatimusta eli digitaalisen maanpäällisen vastaanoton velvoitetta. Lausuntokierroksen päätyttyä ja saatujen lausuntojen perusteella ratkaisuvaihtoehdot tulevat uudelleenarvioitaviksi. Tarkoituksena on, että hallituksen esitys voitaisiin antaa eduskunnalle keväällä 2020.

Helsingissä 7.1.2020

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka